

Ο δρόμος της ταπείνωσης.

Ἄββας Δωρόθεος.

Ποιο είναι εκείνο που προκαλεί την ταπείνωση; Μας το είπαν οι Πατέρες. Γιατί λέει στο Γεροντικό ότι ρώτησε ένας αδελφός κάποιον Γέροντα λέγοντας: «Τι είναι η ταπείνωση;» και ο Γέροντας είπε: «Η ταπείνωση είναι μεγάλο και θεϊκό έργο. Ο δρόμος όμως της ταπείνωσης είναι οι σωματικοί κόποι που γίνονται με επίγνωση και το να θεωρείς τον εαυτό σου κάτω απ' όλη την κτίση και το να προσεύχεσαι στον Θεό αδιάλειπτα».

Αυτός είναι ο δρόμος της ταπείνωσης. Η ίδια όμως η ταπείνωση είναι θεϊκή και ακατάληπτη.

Γιατί όμως λέει ότι οι σωματικοί κόποι φέρνουν την ψυχή στην ταπείνωση; Για ποιο λόγο οι σωματικοί κόποι είναι αρετή της ψυχής; Γιατί το να θεωρεί κανείς τον εαυτό του κάτω απ' όλη την κτίση, όπως είπαμε και παραπάνω, πολεμάει την πρώτη υπερηφάνεια. Γιατί, πώς μπορεί να θεωρεί κανείς τον εαυτό του ανώτερο από τον αδελφό του ή να υπερηφανευτεί για κάτι ή να κατακρίνει ή να εξουθενώσει κάποιον, όταν θεωρεί τον εαυτό του κάτω απ' όλη την κτίση;

Παρόμοια είναι φανερό ότι η αδιάλειπτη προσευχή καταπολεμάει τη δεύτερη υπερηφάνεια. Γιατί είναι φανερό ότι ο ταπεινός, ο ευλαβής, επειδή γνωρίζει ότι κανένα καλό δεν μπορεί να κατορθώσει η ψυχή χωρίς τη

βοήθεια και τη σκέπη του Θεού, δεν παύει να προσεύχεται αδιάλειπτα στον Θεό, για να τον ελεήσει.

Και αυτός που προσεύχεται αδιάλειπτα στον Θεό, αν αξιωθεί να κατορθώσει κάτι, γνωρίζει με τη δύναμη ποιου το κατόρθωσε, και δεν μπορεί να υπερηφανευτεί ούτε να το αποδώσει στη δική του δύναμη, αλλά κάθε κατόρθωμα το αποδίδει στον Θεό και αυτόν πάντοτε ευχαριστεί και αυτόν πάντοτε παρακαλεί, τρέμοντας μήπως χάσει μια τέτοια βοήθεια και φανερωθεί όλη η ανημποριά και η αδυναμία του. Και έτσι με την ταπείνωση προσεύχεται και με την προσευχή ταπεινώνεται, και όσο συνεχώς κατορθώνει, συνεχώς ταπεινώνεται, και όσο ταπεινώνεται, βοηθιέται και προκόβει με την ταπεινοφροσύνη.

Γιατί λοιπόν λέει ότι και οι σωματικοί κόποι φέρνουν την ταπεινοφροσύνη; Τι σχέση έχει ο σωματικός κόπος με τη διάθεση της ψυχής; Σας εξηγώ.

Η ψυχή, όταν ξέπεσε από την τήρηση της εντολής του Θεού στην παράβαση, παραδόθηκε η άθλια, όπως λέει ο άγιος Γρηγόριος, στη φιληδονία και στην αυτονομία που οδηγεί στην πλάνη και αγάπησε τα σωματικά και κατά κάποιον τρόπο ταυτίστηκε με το σώμα και έγινε όλη σάρκα, όπως λέει η αγία Γραφή: «Δεν θα παραμείνει το πνεύμα μου σ' αυτούς τους ανθρώπους, επειδή είναι σάρκες» (Γεν. 6:3). Από τότε λοιπόν η ταλαίπωρη ψυχή συμπάσχει με το σώμα και συμφωνεί μ' όσα αυτό διαπράττει. Γι' αυτό ο Γέροντας είπε ότι και ο σωματικός κόπος οδηγεί στην ταπείνωση.

Γιατί διαφορετική κατάσταση έχει η ψυχή του υγιούς και διαφορετική του αρρώστου, διαφορετική του πεινασμένου και διαφορετική του χορτασμένου. Παρόμοια πάλι, άλλη κατάσταση έχει η ψυχή αυτού που ιππεύει και άλλη αυτού που κάθεται σε γαϊδουράκι, άλλη αυτού που κάθεται σε θρόνο και άλλη αυτού που κάθεται κατάχαμα, άλλη αυτού που φοράει ωραία ρούχα και άλλη αυτού που φοράει κουρέλια.

Ο κόπος λοιπόν ταπεινώνει το σώμα, και όταν ταπεινώνεται το σώμα, ταπεινώνεται μαζί του και η ψυχή. Ώστε καλά είπε ότι και ο σωματικός κόπος οδηγεί στην ταπείνωση.

Γι' αυτό, όταν ο Ευάγγριος πολεμήθηκε από τη βλασφημία επειδή είχε γνώση και γνώριζε ότι η βλασφημία προέρχεται από την υπερηφάνεια, και όταν ταπεινώνεται το σώμα, ταπεινώνεται μαζί του και η ψυχή, έκανε σαράντα μέρες να μπει σε σπίτι, ώστε το σώμα του, καθώς λέει ο συγγραφέας, γέμισε τσιμπούρια όπως τα άγρια ζώα. Όστε ο κόπος δεν έγινε για τη βλασφημία αλλά για την ταπείνωση.

Σωστά λοιπόν είπε ο Γέροντας ότι και οι σωματικοί κόποι οδηγούν στην ταπείνωση.

Ο αγαθός Θεός να χαρίσει και σε μας την ταπείνωση, γιατί αυτή από μεγάλα κακά γλυτώνει τον άνθρωπο και τον σκεπάζει από μεγάλους πειρασμούς. Σ' Αυτόν πρέπει η δόξα στους αιώνες. Αμήν.

Αββά Δωροθέου, Διδασκαλία Β'. Περί ταπεινοφροσύνης (Migne PG 88, 1649C, απόσπασμα).

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>